

Zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Op 12 oktober 2004 traden Liesbeth List en Ramses Shaffy voor het eerst in zeven jaar weer samen op, in een uitverkocht Nieuwe de la Mar theater. ([lees verder](#))

List over Shaffy: “DEZE GROOTHEI D!”

Zonder een echt duo te vormen, zijn hun carrières onverbrekkelijk met elkaar verbonden: Liesbeth en Ramses, Shaffy en List, Lieses en Rambeth, Shast en Liffy, Buundeweet en Geentje Gleilewiend.

Een interview met 'la grande dame de la chanson', exclusief voor de ramses-fanpagina.

“Ik heb gehuild toen ik de documentaire van [Pieter Fleury](#) zag. Héél goed, en met zoveel liefde gemaakt!

Dat laatste beeld: je ziet dat Ramses de camera is vergeten en dat hij

opeens beseft waar hij al die jaren over gezongen heeft. Er komt een moment in zijn gezicht...hij breekt en weet opeens waar dat lied over ging.

Ja, het is een tragisch leven, maar ik ben er getuige van geweest en ik ben blij dat die film er is. Deze grootheid! Zelfs nu, als oude man, heeft hij nog die waardigheid, die uitstraling als hij ergens binnenkomt. Geweldig! We nemen hem af en toe mee uit eten, weer even in de grandeur van vroeger. Dan geniet hij en straalt!”

Wat betreft dat alcoholisme: aan de ene kant is het heel tragisch, maar aan de andere kant, als hij net als Aznavour gewoon was doorgegaan zonder drankprobleem, had hij dan “t Is stil in Amsterdam’ ooit zo mooi kunnen zingen?

“Jawel! Aznavour was geen alcoholist, maar die heeft ook hele treurige liederen gezongen: ‘Hier encore’ bijvoorbeeld en ‘C’est triste à Venice’: dat gaat door merg en been, die eenzaamheid. Dat is de dichter en de acteur die in mensen als Aznavour en Shaffy zit.

Reggiani kon er ook aardig weg mee, met de drank, maar die heeft het toch nog redelijk in de hand kunnen houden. En Kraaykamp senior, dat is ook een alcoholist. Die heeft de kracht gehad om ermee op te houden en toen werd het de grootste acteur van Nederland, wat er altijd al ingezeten had. Ramses ging

gewoon door, en dat zat natuurlijk ook in zijn afkomst. Zijn moeder dronk ook zo, de Poolse gravin. Het schijnt toch erfelijk te zijn. En dan met dat onstuimige karakter van hem, ja...En eenmaal een alcoholist dan blijf je het, ook al drink je niet meer."

Er zijn toch ook bij Ramses hele periodes geweest dat hij niet of minder dronk?

"Ja, altijd weer is hij uit zijn as verrezen en dan liet hij zich weer gaan, na een tijd. Toen hij eind jaren zeventig in elkaar gestort was, is hij aan de Refusal gegaan. Daarna kwam Bhagwan en werd zijn leven gevuld. Toen kon hij gewoon zonder drank. Hij kon er zelfs zo goed tegen, dat als wij uit eten gingen en ik uit solidariteit ook water wilde drinken, hij zei: 'Geen sprake van, jij neemt je wijntje!' En hij viel níet terug! Maar toen Bhagwan hem in de steek liet, toen heeft hij zich weer helemaal laten gaan. Hij had zo'n vast vertrouwen in die man, toen dat allemaal misging daar, in Amerika, en later Puna, en toen ze weer opeens in normale kleren moesten, ja toen ging hij ook maar weer drinken. Daarna heeft hij zich weer aardig hersteld. Maar toen kwam België: 'De man van la Mancha', met het ballet van Vlaanderen. Dat waren drinkebroers, die Belgen zakten gewoon de hele nacht door, met hem. Ze vonden het prachtig! Maar ja, ze waren jonger dan Ramses... En Ramses eet niet, als hij drinkt..."

Ik begreep dat het daarna, toen hij weer terug was in Amsterdam mis is gegaan, maar de kern lag dus daar, in Antwerpen.

"Die lag daar."

Terwijl hij daarvoor juist heel goed in vorm was.

"Ja, prachtig! Ik was bij de première: een jonge god kwam daar die trap af! Hij heeft hele periodes gehad dat het goed ging, maar als je in Antwerpen gaat wonen, en dan flessen in de bus en daarna dronken, dol en dwaas het nachtleven in...Ja, en toen ging ook zijn leeftijd hem parten spelen."

Zijn laatste tournee, in 1997, heeft nog goeie recensies gehad.

"Ja, maar toen was het al mis hoor. Hij was moe, het is steeds uitgesteld; hij was daarvoor ook weer gevallen, moest revalideren, en ja...toen is het proces van Korsakov al begonnen."

Maar zijn geheugen is nu weer heel goed.

"Ja, niet te geloven! Als je hem drie jaar geleden had gezien, toen wist je: die man gaat nu heel snel dood. Hij kon niet eens meer praten! Hij herinnerde zich niets! En nu...hij kan je gewoon corrigeren. Geweldig! Die man is zo sterk, dat hij steeds maar weer...Zijn lever had al lang uit elkaar moeten barsten en zijn

nieren...Nee hoor! Niets aan de hand! En zijn verstand! Hij praat ook normaal, alsof hij geen Korsakov meer heeft, wat niet kan. Echt een wonder, wat hier gebeurd is.”

Ik noemde hem in mijn interview een 'levenskunstenaar par excellence'. [Martin Simek](#) is het daar niet mee eens, die zegt: 'Dat is hij juist niet!' Vanwege de drank.

“Dat is hij dus wél! Altijd geweest!”

Een paar maanden geleden verscheen '[Brieven uit Rome](#)'...

“Geweldig! Ge-wél-dig! Deze Ramses kende ik niet. De ambitieuze Ramses, die echt ging solliciteren! Dat heb ik nooit meegemaakt, in Nederland. Maar ja, daar was hij al een god.

Hij kon ook zo leuk schrijven. En de liefde voor Shireen Strooker van de twee heren was zo geweldig! Het is bijna filmisch geschreven. Door die brieven zag ik ze door Rome lopen.”

Dit jaar verscheen ook 'Tous les garçons et les filles'; het chanson heeft vaak iets maatschappijkritisch in zich, staat in de inleiding. Dat gold toch niet voor Shaffy Chantant?

“We deden niet aan politiek. Maar ik zong daar ook Brel, 'Dat soort volk' bijvoorbeeld. En Shireen Strooker deed Llorca. Nou, als er iemand politiek geëngageerd was, dan was het Llorca! Ik zong ook Theodorakis, de vier Mauthausen-liederen. Dus dat deden we wel. Maar we waren niet cabaret dat het publiek op de feiten duwde, met het vingertje omhoog en aanklachten.”

In die jaren werd het niet als geëngageerd beschouwd, maar als het nu zo gedaan zou worden, dan juist wel!

“Ja, zeer! Maar op een poëtische wijze.”

[Nico van der Linden](#) zei: de liedjes van Ramses zijn meer door Sinatra beïnvloed dan door het chanson.

“Nee... ‘Vijf uur’ had Sinatra ook kunnen zingen, maar bij Ramses was het toch ook zeer Frans hoor. En bij ‘Vijf uur’ een ‘Sammy’ is het de arrangeur geweest die dat er van gemaakt heeft, waardoor het Amerikaans getint was.”

Maar hij is toch wel door de jazz beïnvloed?

“Ja, in onze tijd waren we allemaal heel erg francofiel én hielden erg van jazz. Dat ging samen, ook bij de Fransen zelf. Er werd heel veel gejazzd in Amsterdam; het Concertgebouw zat altijd vol met Miles Davis, Thelonious Monk en consorten. Dat was onze tijd. Nina Simone was de heldin van onze generatie. Als je dit soort muziek hoort sluipt er automatisch iets van in je componistenhart.”

Onlangs overleed een van de laatste nog levende chansonniers uit dat tijdperk: [Serge Reggiani](#).

"Ik heb hem geloof ik twee keer in Parijs zien optreden en had natuurlijk al zijn werk. Prachtige stem! Ramses heb ik aan zijn nummer 'Ma dernière volonté' geholpen: 'Laat me'. Hij moest dat zingen, vond ik. Ik ging met hem mee naar de studio, want dat vond hij noodzakelijk. Dat nummer van Reggiani stond er in twee takes op; toen zei de producer: 'Ho maar, het is prachtig!'. Ook 'Ik drink', op diezelfde elpee, is oorspronkelijk van Reggiani. Geweldig!"

© [Sylvester Hoogmoed](#), augustus 2004

allez- hop!!!

In oktober... 2004: List en Shaffy treden weer op!

"Het is een wonder, dat dit mag gebeuren" (Liesbeth List)

"We hebben er erg veel zin in!" (Ramses Shaffy)

Foto: Roelien

Niet lang nadat het bovenstaande interview is afgenomen, wordt het grote nieuws op 4 september naar buiten gebracht: Shaffy & List gaan weer samen optreden, voor het eerst in zeven jaar! Ramses heeft toegezegd een aantal

gastoptredens te zullen verzorgen in de jubileumshow '[Van Shaffy tot Piaf](#)', waarmee Liesbeth dit najaar door de lage landen toert. Vooral door België, maar tijdens de vier optredens in Nederland zal Ramses acte de présence geven: 12 t/m 14 oktober in het Nieuwe de la Mar (Amsterdam) en 28 oktober in het Oude Luxor (Rotterdam). Dit laatste concert zou oorspronkelijk plaatsvinden op 16 september, maar wordt dan uitgesteld vanwege stemproblemen van Liesbeth. Het idee om Ramses als gast te laten optreden komt van Albert Verlinde, de producent van 'Van Shaffy tot Piaf': "Ik zag een concert van Liesbeth in het Openlucht theater Caprera in Bloemendaal. Dat optreden eindigde met de Shaffy medley. Ineens dacht ik: waarom vragen we Ramses niet als gast tijdens de vier concerten in Rotterdam en Amsterdam die nog plaats gaan vinden? Liesbeth had er nooit bij stilgestaan, maar vond het meteen een goed idee. Op de verjaardag van Ramses vroeg ze het hem en hij zei meteen ja."

Op 12 oktober, in het Nieuwe de la Mar is het dus zover. Piaf is er, Brel, Theodorakis en bovenal Liesbeth List. Wat een persoonlijkheid, wat een stem! Kitty Courbois en Joop Admiraal zijn er ook - in de zaal - het NOS Journaal is paraat, en dan, klokslag negen uur, betreedt Ramses Shaffy het podium. Staande ovatie, ontroering alom en daar klinkt die uit duizenden herkenbare stem weer: Sammy, Pastorale, Laat me, Zing-vecht-huil-bid, Doorgaan, de Cantate, ze komen allemaal even langs, veertig jaar na de start van Shaffy Chantant. En hoe!
Bis! Bis! Bis!

(wordt vervolgd)

Kijk/luister:

[De items over Liesbeth & Ramses in de NOS Journaals van dinsdagavond](#)

Meer informatie over 'La grande dame de la chanson' op www.liesbethlist.nl

ramses.fanpagina.nl

Als het stormt in je hart, kom mee, kom mee...

